

Åtgärder som förbättrar förutsättningarna för rekrytering av förskolelärare och lärare - uppdrag

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen ger kommundirektören i uppdrag att tillsammans med företrädare för Linköpings universitet, Norrköpings kommun och Region Östergötland utreda hur lärarutbildningen vid Linköpings universitet kan göras ännu mer attraktiv. I uppdraget ingår även att ge förslag på åtgärder som innebär att kommunens attraktivitet som arbetsgivarare stärks. Utredningen ska innefatta förslag på insatser på såväl kort som lång sikt.
2. Utredningen ska även innefatta en värdering av hur nuvarande samverkansformer mellan huvudmännen fungerar och om det finns ett behov av att utveckla en ”gemensam arena” för att stärka förutsättningarna för rekrytering av personal i förskola och skola.
3. Utredningen inklusive eventuella ekonomiska konsekvenser ska redovisas till kommunstyrelsen senast den 28 februari 2019.

Ärende

Kommunernas svårigheter att rekrytera utbildad personal till förskola och skola ökar. Kommunstyrelseordförandena i Linköping och Norrköping samt rektor vid Linköpings universitet har därför tagit ett initiativ för att förbättra förutsättningarna för rekrytering av personal till förskola och skola. I samtalen har även företrädare för Region Östergötland deltagit.

På andra platser i landet finns regionala utvecklingscentrum där kommuner och universitet samverkar kring frågor som rör skolans utveckling och förutsättningarna att rekrytera personal. Det kan handla om verksamhetsförlagd utbildning, vidare – och fortbildning etc.

Parterna har enats om att utreda hur lärarutbildningen vid Linköpings universitet kan göras mer attraktiv och hur en gemensam regional arena skulle kunna vidareutvecklas. Kommunstyrelsen förslås besluta att uppdra åt kommundirektören att säkerställa Linköpings kommuns medverkan i arbetet.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Åtgärder som förbättrar förutsättningarna för rekrytering av förskolelärare och lärare, uppdrag, 2018-08-08

Bakgrund

Kommunstyrelseordförandena i Linköping och Norrköping samt rektor vid Linköpings universitet har tagit ett initiativ för att förbättra förutsättningarna för rekrytering av personal till förskola och skola. I de fortsatta samtalen har även företrädare för Region Östergötland deltagit.

Kommunernas svårigheter att rekrytera utbildad personal till förskola och skola ökar. Ingenting tyder på att problemet kommer att minska de kommande åren. Tvärtom visar de demografiska prognoserna att antalet unga som andel av befolkningen växer. Detta i kombination med en allmänt hög befolkningstillväxt leder till ett ökat behov av nyrekryteringar inom förskola och skola. Att kunna rekrytera medarbetare till de pedagogiska verksamheterna är en av kommunernas - och de fristående huvudmännens - största utmaningar, i många år framöver.

Trots att en förskolläraryrke- eller lärarexamen med största sannolikhet leder till tillsvidareanställning är det svårt att rekrytera tillräckligt med studenter till utbildningarna. Linköpings universitet har för närvarande fler studieplatser vid de pedagogiska utbildningarna än vad det finns sökande. Situationen ser lite olika ut vid de olika lärosätena men rent allmänt kan man säga att söktrycket inte alls motsvarar det behov som huvudmännen har av att öka antalet anställda lärare.

Varför intresset för lärarutbildningarna är lågt finns det många förklaringar till. Yrkenas status har under lång tid urholkats och den allmänna debatten om tillståndet i svensk förskola och skola har inte underlättat nyrekrytering. Ofta framställs lönenivån, arbetsmiljön och bristande karriärvägar som bidragande orsaker till det svaga intresset. Detta innebär att alla huvudmän såväl kommunala - som fristående, måste arbeta intensivt med att förbättra den pedagogiska personalens anställningsvillkor. En del saker kan man göra snabbt och i det korta perspektivet - annat tar längre tid.

Lärarutbildningarnas organisering

Ett annat viktigt område att se över är lärarutbildningarnas organisering. Det finns anledning att tro att fler skulle kunna tänka sig att påbörja en utbildning om förutsättningarna att bedriva studier förbättrades. Långt ifrån alla befinner sig t ex i en livssituation där man kan flytta till annan ort för att bedriva studier. Linköpings universitet är idag ett utpräglat "campusuniversitet". Studenterna bor och studerar där utbildningen finns. Möjligheten att bedriva sina studier på distans är begränsade.

För andra personer kan ekonomin vara den avhållande faktorn. Man tror sig inte om att klara sin egen och familjens ekonomi på studiebidrag/lån. Om möjligheten fanns att studera och jobba samtidigt skulle det kunna vara en öppning som innebar att fler kunde börja studera.

Många som idag arbetar i skolan är obehöriga. För skolhuvudmännen är den obehöriga personalens insatser viktiga, men de skulle vara av ännu större värde om de blev behöriga. Om den erfarenhet som de idag obehöriga har fick räknas dem tillgodo - t ex genom en kortare studietid - skulle viljan att starta sin utbildning sannolikt öka. Många som har en förskollärary- eller lärarutbildning har av olika anledningar lämnat lärarbanan och arbetar idag med annat. Med möjlighet till en kort påbyggnads – och uppdateringsutbildning skulle en del av dessa kunna lockas tillbaka till yrket.

En del av det som beskrivits är exempel på omständigheter som kan vara hinder för att påbörja en lärarutbildning. Det finns säkert fler. Om vi ska lyckas öka rekryteringen till utbildningarna i framtiden så måste olika vägar prövas. En ökad grad av anpassning, kanske t o m individualisering, av utbildningen, kan vara en väg fram.

En gemensam arena för skolutveckling och rekrytering

Lärarnas arbetsmarknad är stor och valmöjligheterna är många. Man kan välja i vilken kommun man vill jobba och man kan välja om man vill jobba i den offentligt drivna skolan eller i en friskola. Det är naturligt att varje skolhuvudman i första hand ser till sina egna behov men det finns också sådant som kan organiseras i en regional kontext. Samverkan med universitetet är en sådan fråga.

I andra regioner i Sverige finns exempel på regionala utvecklingscentrum där kommuner och universitet samverkar kring frågor som rör skolans utveckling och förutsättningarna att rekrytera personal. Det kan handla om verksamhetsförlagd utbildning, vidare – och fortbildning, examensarbete, praktikinära forskning, konferenser mot särskilda målgrupper, nätverk, mm. Motsvarande verksamhet finns idag inte i Östergötland - men skulle behövas.

Ett första steg har tagits genom bildandet av ”LiU Skolsamverkan” där det nu skrivs avtal mellan kommunerna och LiU om vissa gemensamma aktiviteter. Detta är bra men ambitionsnivån är ännu låg och finansieringen blygsam.

Med rätt stöd och mobilisering från de ingående kommunerna och regionen skulle denna plattform kunna utvecklas (eller en ny plattform skapas). Syftet skulle vara att ge en sådan regional arena ett uppdrag att samordna insatser avseende all verksamhet där skolhuvudmännen behöver ha en kontaktyta visavi universitetet. Rekryteringsfrågorna bör ägnas speciell uppmärksamhet.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningsarbetet sker med befintliga personalresurser.

Kommunala mål

Arbetet förväntas bidra till att uppnå fullmäktiges mål för 2015-2018:

3. En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor

9. En kommun med bra arbetsvillkor

11. En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt.

Jämställdhet

I utredningsarbetet bör en jämställdhetsanalys göras och för de olika åtgärder som föreslås ska dessas påverkan för kvinnor och män redovisas.

Samråd

Samråd har skett med utbildningsdirektören som tillstyrker förslaget.

Uppföljning och utvärdering

Utredningen inklusive eventuella ekonomiska konsekvenser ska redovisas till uppdragsgivarna (Linköpings kommun, Norrköpings kommun, Linköpings universitet och Region Östergötland) senast den 28 februari 2019.

Kommunledningskontorets helhetsbedömning

Kommundirektören tillstyrker förslaget och uppdrar åt utbildningsdirektören att företräda Linköpings kommun i utredningsarbetet.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Kommundirektör

Mikael Borin

Biträdande kommundirektör

Beslutet skickas till:
Utbildningsdirektör Anne Hallberg
Kanslienheten (uppdrag)